

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 86. ANUL XIII.

Provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si teri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru dou'a ora cu 5 1/2. cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2. cr. v. a.

Telegrafulu ese de doua ori pe septe-
mna: joia si Daminea. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espedita
toiei pe afara la c. r. postu, cu hani
gat'a prin scrisori francate, adresate
citra espeditura. Pretulu prenumerati-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
citr' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
trii celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 31 Oct. (12 Nov.) 1865.

Manifestulu Imperatescu din 20 Septembre.

(Continuare din nr. premergatoriu.)

Ce e securu este: ca deca constitutiunea lui Schmerling s'aru fi efaptuitu, cum s'a fostu experimentatu cu totu dinadinsulu: atunci ai fi vediutu in vietia o Austria mare parlamentaria — asiá de mare in catu nici intr'unu modu si nici odata nu s'aru fi pututu adaptá ea intr'o cadra mai angusta a confederatiunei germane. Cu anii amu spus'o noi, acést'a, pe candu foile nóstre liberale nu se mai conteneáu a celebrá pedlu de Schmerling cá pe Ministrulu celu mai e mientu in sensu germanu, si tota speranti'a sea pentru unu parlamentu germanu a o legá de persón'a si politic'a acestui omu. Vedi bine ca acum incepe a li se deschide ochii estoru foi, de-si idolulu loru cu ocaziunea serbatorii dela Universitate le strigase unu „L a r e v e d e r e“ plin de frase, in Francfortu.

Iara cum stau amintitele par'ite liberali germane fatia cu positiunea schimbata a Austriei; acést'a se póte esprime mai scurtu asiá: Unii speréza dela Unguri, altii se temu de Unguri.

Noi (Hist. p. Blätt). numai degnádi facuserámu espressiunea, ca D. Schmerling, deca a fostu omu capace de a se gândi mai departe de catu doctrinariulu liberalu celu mai din urma, a trebuitu sa si aiba rezervatu in minte insusio idea ungara, acést'a adeca, ca, deca constitutiunea de Fauru a trebuitu sa cada, isbita de improtivirea partei ostice a imperatiei, se putea atunci face acestei parti renitenti concessiuni in sensu dualisticu, cu intentiune cá sa traga de aci castigulu, ce nu era de despretuitu, de a face adeca pe tierile de coróna germano-slavice ale Imperatiei mai libere intru a luá parte la unu statu confederatu germanu cu constitutiune parlamentaria. Din partea conducatorilor Magiari inca n'au lipsitu voci (Eötvös) care de repetite ori si offerira cooperatiunea pentru o atare ordine a lucrurilor. Cáci Magiarii atunci firesce se simtiau cu atátu mai negenati in partea ce le cadea loru din Imperati'a jumetatita, si dualismulu se putea formá cu atátu mai corectu, candu pentru cealalta jumetate a Imperatiei centrulu de greutate se stramutá la Frankfort, precum si insusi D. Schmerling s'a fostu espresu odata de-si nu pre conformu legiloru fisicali, ca Austria trebuie sa aiba mai multe punte de greutate.

In tota intemplanrea fapt'a sta, ca o politica germana in sensulu acést'a nici odata n'a amblatu mai multu prin capetele politiciloru Magiari; decátu acum candu ei se afla in beti'a triumfului loru, si intr'acést'a speculéza acum pe fatia si partitele liberale ale nóstre (si cea germana din Vienn'a); unii temendu-se, altii sperandu.

In adeveru nu se póte sa nu te apnce unu amaru simtiamentu, candu vedi, cá foile nóstre liberale, ce se lupta pentru o Germania mare, acum tota mantuinti'a si scaparea si o ascépta — dela Unguri, si incátu se repórta la acést'a ele atribuiescu si manifestulu din 20 Septembre o latore buna. Catu de afundu trebuie sa fimu cadiuti noi, deca acúm amu ajunsu sa asteptámu dela Unguri realisarea unei constituirii a Germaniei unite, si ca nu ne trece prin capu, ca ce ne-aru puté folosi nóue o astfelu de acuisitiune castigata pre o atare cale, chiaru si candu unu ce asemenea aru fi cu polintia? .

Unde e acum si ce s'a facutu acea politica germanisatóre sumetia, carea atátu pentru Domnulu Bach, catu si pentru Dlu Schmerling au fostu tin'ta si stén'a conducatoriá la tota intie-lepciunea loru de statu? Noi (H. h. Bl.) nici odata n'amú consim itu cu acést'a politica; cáci nóue cá pururea ni s'a parutu a fi desbracata de adeveratulu respectu cátra dreptulu n'atu-ralu si istoricu, cu o vorba desbracatu de tota dreptatea, si mai vertosu a fi numai unu eflussu a doctrinalismulu liberalu acum in putere, iara nu esitu din spiritulu celu nobilu germanu vechiu.

Manifestulu din 20 Sept. mai antáiu de tóte este o formula si solenela desparfire de o atare politica germanisatóre, elu pune pecetea pe devincirea germanismulu, cum s'a intielesu acést'a si in senatulu imperialu. Nóue nu ne pare ren nice de un'a, nice de all'a.

Dar, deca de acum trebuie sa vedemu cu ochii, cum unu numeru de conducatori germani insemnati, si anume politici nenorocitei idea de Trias, vedu ei in dualismulu Magiaru o scandura de scapare pre marea cestiunei nóstre germane, si ca ei suntu gat'a a asceptá din manile Magiariloru, cu periclitarea unitáti Monarchiei Austriace si cu nedreptatirea nemai audita a celorlalte nationalitati a Imperiului, cá unu daru de mila restauratiunea Germaniei un'a; atunci rusinea cauta sa arda pána in inima pe totu nemtiulu de omenia pentru atát'a retacire a spiritulu de partitu.

Securu e, ca o atare consecintia nici departe na se contine in sensulu Manifestulu. Constitutiunea Dlu Schmerling a voitu sa contumaceze pe Magiari; Manifestulu voiesce a repará acést'a eróre, ce din nenorocire s'a recunoscutu cam tardiu, ma Manifestulu nu voiesce de felu cá sa cada de alta latore totu inacea gresicla, contumacendu din parte si la rendulu seu pe Slavi. Dar acést'a s'aru face, candu relatiunile Austriei cátra confederatiunea germana s'aru combiná cu dualismulu magiaru in modulu indicatu aci mai susu. Nu Germanii nici Magiarii, ci Slavi forméza, maioritaea cea mare a suditoru Imperatiului. Si pentru densii nu e nice mai multu nice mai putinu de catu unu postulu de a fi seu nu cá si ei, cá Magiarii, sa-si aiba centrulu seu, si la nice unu casu sa nu-lu vedá stramutatu preste margiile Imperatiei cum e Francfortulu.

Deca e, cá jumetatea ostica a Imperatiei sa se elibereze de politic'a germanisatória: atunci Slavi, se temu cu totu dreptulu, ca acést'a politica se va intórce asup'a loru cu poteri concentrate; (acést'a politica Magiarii si pána acum o puse-ri in miscare contr'a elementelor ne magiare). De acéa ei ceru cu dioru cu atátu mai infocatu, cá Austria sa se desfacá de totu de Germani'a sa esse afara din confederatiune, cu catu spectrulu dualismulu germano-magiaru si radica capulu mai amenintatoriu.

Nu incapé indoie'la ca si acéstea temeri ale Slaviloru cautá sase aduca la linisce, mai inainte de a puté intrá Imperati'a intr'o desvoltare normala si regislatá a institutiuniloru sele; trebuie sa se mai spuna, ca acést'a positiune a Slaviloru (si a toturoru natiuniloru ce nosu nici Magiari nici Germani), are a se pretiof inca cá unu escelentu mediu de legatura a unitáti imperiului austriacu! Cáci deca combinatiunea dualismulu magiaru cu politic'a germana de Trias aru fi unu espedientu asiá de usioru: atunci doctrinalismulu Baronului Beust numai putinu, si ce'la alu Advocatulu Deák s'aru puté bucurá din totu sufletulu de atátu succesu; ma atunci ce aru fi din Austria! Imperati'a nu se póte tractá dupre recept'a judecáti lui Solomonu, fára cá din acelu minutu sa inceteze a se mai numerá intre Imperatii.

(Capetulu urméza.)

Ungari'a, Austri'a si Panslavismulu.

Alegerile viitorie ale Ungariei au fára contestare, o importantia majora; si noi suntemu cei d'antáiu se urámu ca ele sa aduca rezultate favorabili concordiei popóreloru statulu austriacu.

Dara, cu ce conditiune va domni acést'a concordia?

Cu dóue conditiuni;

1. Trebuie cá principiele representative si parlamentarie, realitate pentru prim'a óra, cu tóte cá fórté incomplectu, in Austri'a prin constitutiunea din Februariu, sa fia inviolábilmente respectate;

2. Trebuie, inca, ca diversele rase, — nu dicemu, sa se insemneze bine acést'a, diversele nationalitati, — cari con-

stilitu austriacu, sa nu fie in nici unu casu sacrificate unele altor'a.

S'aru paré, ascultandu ori-cari foie, ca nu esistu in Austria, de catu Magiari si Germani, cei d'antâiu aspirandu la o autonomia complectă si ceialalti voindu sa mantina, sub aparinti'a parlamentaria, jugulu strivitoriu alu unei centralisatiuni absolute si alu unei biurocratie despotice.

Lucrulu nu este astfelu. De partea Ungurilor cari formeza o populatiune de trei milioane suflete, si a Germanilor cari sunt mai numerosi, si credemu mai petrunsi de idee democratice, sentu Serbi, Transsilvaneni, Croati, Ilirieni, Cechi, intr'unu cuventu populatiuni slave si române cari constituu unulu dintre elementele cele mai considerabili ale imperiului.

Se voru sacrifică ele?

Eac'a ceea ce suntemu redusi a ne intrebă, de ore-ce ministeriulu actualu din Vienn'a, traindu dintr'o di pâna intr'alta, pentru nisce resone cari marturisimu ca nu le cunoscemu, nu publica nici unu programu, si nu face cunoscutu nici un'a din resolutiunile sele viitoare, deca asiă este ca le cunoscă macaru elu.

Intr'o situatiune atâtu de ecuivoca este trebuintia că toate foile liberali sa spuna curatu gândirile loru intime si adeverulu.

Ei bine! din acestu punctu de vedere, nu ne tememu a afirmă, ca deca guvernamentulu austriacu, in tandreti'a s'a exclusiva pentru aristocrati'a ungara, necunoscea drepturile, trebuintiele, interesele esentiali ale popóreloru slave si române, s'aru pregati o deceptiune teribile, o a două di formidabile!

Slavii si Români din Austria a făcutu pentru unitatea si esistinti'a s'a numerosa sacrificie, pe catu au potutu crede ca acesta esistinti'a si acesta unitate s'aru invoi, intr'o vasta sistem'a parlamentaria, cu propriile loru conditiuni de prosperitate.

Ei au consideratu pâna acum statulu austriacu că o sistema totu intr'unu tempu reprezentativa si semi-federala; in care aru avé autonomi'a loru propria, si in sinulu cărei'a ei nu aperă statulu decâtu cu conditiunea de a primi dela densulu, la rindulu loru, ajutoru si protectiune contr'a preventiuniloru invecitate si antiliberali, cari nu se spriginu decâtu pe unu pretinsu dreptu istoricu fără valóre in ochii loru, dela marea emancipatiune din 1789.

Ce s'aru intemplă, deca guvernulu austriacu, in locu de a i aperă si a-i garantă de usurpaciuni injuste, aru consacrá aceste usurpaciuni chiaru elu, printr'o sistema care aru pune cu deseversire la Pest'a centrulu imperiului?

O rasa are dreptulu a traí. Deca noulu ministeriu aru denegă acestu dreptu sacratu Româniloru si Slaviloru; aceste populatiuni numeroase si mai energice de pre catu le credu, s'aru întorce, pe dreptu seu pe nedreptu, unele in partea Moldo-Valachiei, altele in partea Rusiei; unele si altele, póte in partea Rusiei. . . (?)

Pentru ce aceste mâri curente ale lunei slave n'aru sferisí ele prin a se confundă?

Este unu misteru pentru cabinetulu Viennei ca intre principele Cuz'a si principele Michailu este mai multu de catu o intielegere intunecósa (? Red. T. R.)?

Este unu misteru ca Serbi'a si totu Orientele s'agita intr'unu chipu neotaritu, dara sub o impulsione iresistibile?

Este unu misteru pentru cabinetulu rusu ca dupa esemplulu ore căroru biserice ceche, toate bisericele slave suntugat'a a primi dela St. Ptersburg subsidie si prediciuni? . .

In catu pentru noi, nu dorimu de locu inaltiarea panslavismului, si amu voi că cestiunea Orientelui sa nu eclate preste Europ'a decâtu candu va sosi tempulu că Europ'a sa o resolve; dara, nu noi vomu poté impedecă rasele oprese seu insielate a se întorce in fine, in partea unde ele voru crede sa gasésca scaparea . . . seu resbunarea.

Nu potemu dice cabinetului Viennei de catu: lea sém'a! Chibzuesce de indata a padí libertatea, care este singur'a trasura de unire posibilu intre nisce rase diverse! Chibzuesce a nu lasá sa se oprime Croatii, Români, Saxonii, Cechii, Ilirii, Germanii decâtu Magiari! La capetulu unei politice neprevediatória, la care póte mai multi ve consiliéza, este nunumai restauratiunea imposibila a principiului de autoritate, dara o revolutiune, immensa, formidabile si deja pe jumetate pregalita in profitulu panslavismului!

(Dupa Conc. L' E u r o p e.)

La situatiunea politica in orientulu Europei.

Spre orientarea cetitorilor nostri credemu ca nu va fi superflu a reproduce cele ce le esprima „Reform'a“ in un'a din revistele politice, in privinti'a orientului european.

Consequentiile rãpirei lui Palmerstonn din sinulu diplomatiloru, in mijloculu atãtoru cestii pendinte, suntu invederate. Afara de cestiunea Danesa care va luá o alta fasa, dupa eclip-

s'a ingeniosului jucatoru alu sórtei popóreloru, vine cesti'a orientala, cea mai importanta din toate si care nu lasa sa dorma lintscitu leulu celu tare si intieptu, guvernatorulu imperiului celu mare alu continentului Europei. Rãpirea barbatului care guvern'a indirectu pe Angli'a, este caderea unui'a din cei mai puternici stãlpi, cari sprijinea imperiulu putredu alu Europei. Aparãtoriu cu ori ce pretiu, prevedinti'a, care singura direge sórtea popóreloru apesate, l'a rãpitu intr'o clipa spre a seversi decretule ei miraculose si tainice, spre a lucrã planurile ei nepãtrundietóre. Capulu celu bolnavu si netamãduitu, cu toate doctoriele ce a intrebuintiatu acelu eminente barbatu, este dejã sdruncinatu, ca mãne se va presentã póte in fati'a locutoriloru mappemondului intregu unu trupu siubredu, la care voru alergã de pretutindenea vulturii cei mai ageri spre inlocuirea sea. Ce este dara de făcutu pâna atunci? Progressu, desceptare, intielepciune, energie din partea popóreloru Orientului, si viitorulu este alu loru, pãmentulu fagãduintiei va isvori nectarulu seu si acelor popóre, pentru ca s'a sterpitu fentãna amarului si fierii, cu care acestea fura adapate de ani indelungati. Diu'a vine; aurora se apropia cu pasi repedi. Desceptanevomu ore că sa salutãmu cu bucuria apariti'a ei? Fivomu in stare că sa conclucãmu cu toti la edificulu, temeliele căruia incepura sa se pune pe unu tarimu solidu? Discordia, invidi'a, ur'a, desbinarea, aceste Erynie fiice ale infernului, se voru departã ore dela noi că sa potemu preintempina obstacolele esteriore că sa potemu formã odata Confederati'a orientala, dozita de toti adeverati crestini fără deosebire de nationalitate? Avemu credintiã in Regele Eleniloru, in Domnitorulu Româniloru, in Principele Serbiloru si in acelu alu Muntenegriniloru precum si in nobila gint'a Bulgariloru. Avemu sperantiã in popórele ce compunu aceste pãrti ale Orientului, cari voru imbratisiã si pe Turcii, reformati si cristianisati.

Revista diuaristica.

„Pesti Napló“ se pare a se fi intorsu cătra federalisti in sa diuaristic'a vieneza germana afirma, ca acést'a aru fi numai o manevra contr'a foiloru centralistice si se póte ca asiã si este.

„P. C.“ dice: Noi nu atribuimu multa ponderositate federalismului lui P. N. cu atãtu mai putinu putemu crede, ca Ungari'a va ajutã in fapta vreodata pe federalisti de dincolo de Lait'a. Ungari'a se tine acum că si pâna aci de principiulu ca pe cum nu i place ei sa se mestece unu alu treilea in afacerile ei asiã nu se va amestecã nici dens'a in afacerile transalane. —

„Politikai Hetilap“ aduce unu articulu din pën'a bar. Eötvös care se pronuntia pe fatia pentru dualismu. Baronulu spune in acelu articulu, ca dualismulu dupa densulu e fapta implinita, emanatu din legislatiune si care acum prin octroiãri nu se póte delaturã. Densulu merge si mai departe si lu a-fla inradacinatu in cultur'a poporului tieriloru imperiului si in toti ramii vietii sociali si in referintiile materiali, precum adeca le-au formatu pre acestea seculii trecuti, — si apoi dice, ca aru fi o nebunia candu aru crede cineva, ca statulu aru deveni unitariu dupa ce va capetã odata o constitutiune unitaria. Concede ca astadi, candu intregu imperiulu are un'a si aceeasi constitutiune e mai greu de esecutatu principulu dualisticu, că atunci candu o parte avea guvernulu absolutisticu; concede ea formele constitutiunale care in alte locuri s'a sustinutu, la noi din caussa principiului dualisticu nu se potu aplicã ca acolo; in sa fi in deca libertatea constitutiunala a imperiului intregu e conditiunea cea d'antãiu a constitutiunei unguresci si poterei imperiului, de aceea nici sa nu pótesca cineva tiermurirea libertãtiei in vre-un'a din jumetãtile imperiului. Unificatiunea s'a cercatu dara nu s'a pututu nici decum; remane dara a dá peptu cu greutãtile. In cele din urma Eötvös da pe fatia, ca aru dorí o paritate in ambe jumetãtile imperiului si adeca, precum voru fi toate tierile si coróne unguresci reprezentate in diet'a pestana, asiã sa fia si tierile de coróna de dincolo de Lait'a unite intr'un'a dieta. Desvoltarea istorica a tieriloru din ambe jumetãtile au creatu in fiacare jumetate interese comune si incãtu-va unimi deosebite. Delori'a ambelor pãrti aru fi a delaturã urmãrile acele a le dualismului, cari potu fi daunose poterei si positiunei imperiului.

Intre Hon si Pesti Napló se vede a domni o discordia asiã de mare incãtu trebuie omulu sa presupuna că partitele cari stau sub aceste două flamure voru sa se strice cu totulu. Deakistii aflãmu din mai multe diuarie, ca aru fi siguri de victori'a loru la diet'a acést'a, iara adressistii aru fi in mare minoritate. Candu s'aru constatã acést'a dice „Zukunft“ noi evenimentulu acest'a politicu l'amu salutã cu cea mai via bucuria, pentrucã aru fi salutaru pentru Austri'a si pentru Ungari'a.

„Zukunft“ spune in revist'a sea mai departe, ca s'aru fi tinutu o conferintiã constatãtore din mebrii unguresci ai

ministeriului de stat împreună cu bar. Iosika, în care a fost vorba despre chestiuni atingătoare de Transilvania și unde s'a considerat și eventualitatea unei pasivități din partea Românilor, fatia cu diet'a cea mai de aproape din Clusiu.

Sabiiu 29 Octombrie. Aici sunt aleși pentru dieta următorii: Cons. gub. Iacobu Rannicher, cons. de trib. super. M. Binder, deputați ai cetății; procuror. supr. Iosefu Schneider și prof. Schuler Libloy suplenti. În scaun sunt aleși deputați vice pres. trib. super. Eduard Herbert și procur. super. Schneider; senatorul Gustavu Kapp și bar. Bedeus suplenti.

Brasiovu 28 Oct. Fiindu provocat a concurge la alegerile dietale pentru diet'a cea mai de aproape tinenda la Clusiu ne-amu aflatu vre-o 150 inși fatia cu vre-o 900 Sasi. Acești din urma au alesu, iara noi Români după cum vedeti și din ceea ce alaturăm aei, amu datu următoarea

Declarațiune.

Considerandu, ca principiulu egalei îndreptăți dela an. 1848 încôce s'a prochiamatu necontenitu de Maiestatea Sea Imperatulu,

Considerandu, ca acestu principiu s'a dusu în deplinire, și a castigatu bas'a cea constituționala în an. 1863 și în legile aduse în acea dieta,

Considerandu, ca diet'a din 19 Nov. 1865 este conchiamata pe bas'a art. dietalu XI din an. 1791, care și are bas'a și instituțiunile și principiile evului mediu necompatibile cu referințele și spiritulu tempului de fatia,

Considerandu, ca censulu de 8 f. v. a. introdusu pentru clasele neîndreptățite mai înainte în genere și specie, pentru noi Români este foarte nefavoritoriu,

Considerandu, ca deca amu luă parte la alegere după modalitatea acest'a, amu neconsideră și calcă în picior drepturile noastre naționale castigate în diet'a din an. 1863:

Noi subscrișii alegatori din Brasiovu dechiarăm ca nu putem și nu voim a luă parte la alegerile Deputaților pentru diet'a din 19 Novembre 1865.

Brasiovu 28 Oct. (9 Nov.) 1865.

(Urméza subsemnaturile.)

Orestia 9/11. 1845. Domnule Redactoru! Alegerile de deputați, pentru diet'a conchiamata pe 19 Novembre 1865 la Clusiu — s'au tinutu la noi în 6 și 7 ale l. c. și chiaru pentru orasiulu Orestia în 6, ear pentru Scaunu în 7 Novembre.

În Orestia au fostu că alegatori după naționalități 65 Sasi, 35—40 Unguri, și 16 Români — de deputatu s'au alesu Dlu Daniel Leszay fostulu deputatu la diet'a din Pest'a în anul 1848, Dlu Iosefu Schuller Senatoru, și că substitutu Rvrd. D. Protopopu Nicolau Popovicu.

Români din Orestia n'au voitu să ia parte la alegere vedindu-si prin art. XI din 1791, pe a cărui basa s'au făcutu alegerea amintita, periclitata drepturile castigate în diet'a din anii 1863 și 1864. — Această procedura a Românilor, n'au potutu scapa din ochii fraților Magiari, că sa nu fia botezata bujgotatás. — În ante de a încheia comisiunea respectiva actulu alegerii esî Presedintele aceleiasi Dlu jude regescu Ignatiu Nagy, și dechiară alegătorilor Unguri, cari înca erau de fatia (fiindca Sasi s'au fostu dusu acasa), ca protocolulu va remane deschisu până ser'a — ca alegatorii cari înainte de amedi nu si-au datu voturile, sa si le pōta dă după amedi. La acest'a însă dechiară D. Dané alu doilea Preotu reformatu de aici, ca densii (Ungurii) trebuie sa protesteze (Ovás teszünk) în contr'a acestei proceduri a comisiunei, pentruca remanendu protocolulu deschisu se pōte întemplă, că acei cari au bujgotatuluitu poporulu în ante de amedi, că sa nu ia parte la alegere — sa bujgotatuluiasca din nou poporulu, ca după amedi sa vina, și apoi cine stie ce se pōte întemplă — amenintandu, ca nevoindu comisiunea a încheia protocolulu, atunci — densii voru insinua Ovás la dieta. — La aceste asertiuni ale Dlui Pop'a, încātu se tine de bujgotatasiu, ce l'au imputatu Românilor, i-au respunsu numitului Domnu, Secret. D. respingendu acelu nume de bujgotatati Dnieloru sale, cari au umblatu, pe la Romani spre a castiga voturi pentru candidatulu densiloru dela acest'a — și nu inteligentiei romane, care n'au avutu nici un'a incurajare și nice un'a scire de bujgotatasierile visate de Dlu pop'a.

Ser'a s'au facutu în onōrea deputaților aleși din partea Ungurilor conductu de tortie, cu care ocaziune n'au lipsitu vorbirile îndatinate — și anume la deputatulu Unguru Leszay, au vorbitu Preotulu reformatu amintitu Dané — memorandu meritele dlui Deputatu, ce le are pentru patria și națiune — la care acest'a au respunsu în putine cuvinte „ca va lucră după poteri pentru unirea acestoru două patrii serace în un'a — etc. ce firesce s'au primitu din partea publicului de fatia cu

Eljen entusiastice. — De aici conductulu s'au mutat la Dlu Senatoru Schuller cărui'a ia vorbitu Parochulu rom. catolicu Slovacek. După ce D. Parochu rom. cat. și fini vorbirea cea lungă, la deputatulu Sasu Schuller, care era în Sabiiu pe acelu tempu, — se întorse conductulu la Dlu Protopopu gr. or. Nicolau Popovicu, unde după ce music'a instrumentala și făcă treab'a, — adica dicendu după marsiulu lui Rakotzi, un'a hatiegana, — se vede a fi fostu comandata de Dlu vorbitoriu de aci — carele înca este de pre tier'a Hatiegului, prin urmare cantecele romanesi de pe tier'a Hatiegului se vedu ai placé înca, fiindu și densulu odata Românu, — scurtu după ce se fini acesta dēala — Professorulu de norma din Colegiulu reformatu de aici, Dnulu Pop'a Adamu — se adresă cătra Dlu Protopopu: În numele tatalui și alu fiului, și a santului Duchu. — Noi n'avemu aur, smirna și tamaie, că sa-ti aducemu, ci noi ti aducemu veste buna și bucuria, ca adica noi Ungurii, Sasi și Români (sic!) te-amu alesu de a treilea deputatu la diet'a din Clusiu etc. etc. — la cari Rvrd. D. Protopopu, care nice vi-seze de acesta alegere, cu demnitate le respunde cam următoarele:

„Ve multiamescu Domnilor pentru acesta onōre ne acceptat! — De altmintrea la bucuria despre care mi vorbi Dlu oratoru (?Red.) numai atunci voi poté luă parte candu și națiunea mea va luă parte, — iar candu aceea va fi superata voi plange și eu cu dens'a. — Pentru aceea ve asigurazu Dloru ca sōrtea aceea mi este mai scumpa decâtu însami vieti'a“ etc. mai vorbindu despre bunaintelegere etc. etc. vorbindu-le însă de altmintrenea cu unu tonu aspru și cam posomoritu n'au causatu bucuria fraților Unguri, cari credu ca D. Protopopu fiindu în 48 otaritu de sōrte a fi deputatu la Pest'a — acum numai decâtu ve pledă pentru uniune — însă se însielara amar. — A-tātu despre alegerea din orasiu.

În scaunu amu avutu 126 votanti — cari toti și concentrasera voturile în d. Balomiri și Tulbasiu, și că suplentu d. Protopopu Barceanu — cari s'esiira aleși. — După ce s'au gatat actulu alegerii unulu dintre poporu și anume economulu Nic. Herli'a din Venerea unu romanu, adevratu fără studii, însă cu minte sanetōsa și de altmintrenea omu cu vadia între poporulu nostru din scaunu — „dechiară în numele celorlalti alegatori — ca densii de-si au fostu de aceea parere cătra ordinatiunile Maiestatii Sele au participatu la alegere — cu acea reserva însă, ca deputatii densiloru, la nici unu casu se nu fia pentru uniune ci încontr'a acelei'a la care toti strigara asiă este. — Cu acestea s'au încheiatu alegerile. Unu romanu.

Rogozu în 3/11 1865. Scire seriōsa și tristă. După cum vedemu în cerculu de susu a Solnocului interioru au intratu în animele nobililor români nisce aspirațiuni din partea nobilimei magiare, încātu e cu nepotintia de a nu si ajunge limanulu doritu cu alegerea de deputatu unionisticu pentru diet'a viitoare.

Ne mergēdu asiă în detaiu, me marginescu a spune verde, cumca inteligenti'a magiara cu unii din nobilii romani facura adunare vinculara la Rogozu în 3 a lunei curente. La acesta adunare au fostu invitati afara de nobilimea romana din acestu cercu, și ore cāti-va dintre inteligentii romani, la care luă parte numai d. Preotu gr. cat. Iosefu Lemény. — După un'a cuventare corresponsiatōre scopului, ce o tinu D. Beteg Kelement se impartu vinu și vinarsu din destulu, încātu cu acest'a se făcu o grosanie nu neînsemnata, căci după acest'a urmă și o batae minunata! În a 4 scōsera diminiți'a, din curtea adunării de eri, pe Petre Cosm'a nobilu din locu — „mortu“ — din caus'a beuturilor daruite; și asiă i remasera muierea veduva, și pruncii sei orfani. — În 9 Novembre cerculu de mai susu va intră în sal'a votisatōre în Desiu.

(Ce ironia a sortii! atari omeni se pōrte frumosulu nume de nobilu!)

Varietăți și noutăți de di.

— Maiestatea Sea Imperatulu pritu p. n. decisiune s'a înduratu preagratiōsu a concede infintiarea unei catedre extraordinarie pentru limb'a și literatur'a slavica la universitatea din Pest'a.

(Multiamita publica.) Toturorū acelorū domni generosi, din Sabiiu, cari în urm'a unui apelu din partea P. Z. B. au conferitu cu bunavointia la ajutorirea mea la capetolu cursului meu juridicu, aducu prin acest'a caldurōsa multiamita publica.

Ambrosiu Bersanu, juristu absolutu.

Principatele române unite.

„Reform'a în nrulu din 24 Octombrie, ne da unu tablou despre cele ce se petrecu în Romani'a în tempulu de fatia. Eata acelu tablou; Ministeriulu, trecut astadi sub presiedinti'a inteligenta

si patriotica a Dlui generalu Florescu, prin ptecare in congediu a Dlui Nicolae Cretulescu, desvalue o energia, si o capacitate exemplara in administratiunea tiei; felurite proiecte de organizatie, care de care mai insemnate si promitindu rezultate binefacatoare pentru viitorula natiunei nostre, se elaboreza si se promulga mai pe tota du'a; ele raspundu intr'unu modu categoricu celoru cari credu ca o natiune se pote organiza numai prin idei si teorii abstracte, ne trebuiescu fapte, pentru a potea trai ca natiune; fapte amu cerutu dela ori care Ministeriu, si ne-amu inchinatu si ne vomu inchina totdeun'a inaintea ori cui ne va da, ne-amu saturatu de vorbe si de teorii desiarte; ele nu mai potu servi la nimicu altu decatu a perde tempulu si a face de lucru celoru cari nu suntu capabili de nimicu seriosu, de nimicu practic si utilu natiunei; celoru care nu sciu de catu a face parada de ei insii.

Consiliile judetiene au inceputu a functiona in tote judetiele; ele se ocupa cu cestiuni de interesu localu alu fiecarui orasiu si judetiu ce reprezenta.

Capitala noastra este framentata de nouele alegeri ale consiliului comunalu; feluritele fase prin care a trecut acasta cestiune, precum si diferitele liste ce au inundatu Capitala si au ametitu pe alegatori intr'unu gradu astfel, in catu a nu mai scii pe cine sa alega si pentru cine sa se pronuntie, ne-au pusu in pozitiune a ne tine in reserva, in acasta privintia, si a lasa alegatoriloru capitali tota libertatea consciintei loru intr'o afacere asiade importanta, din punctu de vedere alu interesului localu; ne-au pusu in pozitiune, dicemu, a nu potea sa aretamu care suntu candidatii ce credemu noi ca aru merita onorea de a fi membrii ai consiliului municipalu; deca nu amu fi pentru libertatea deplina a consciintei alegatoriloru, si deca amu fi intrebati de cine-va, amu potea spune ca din tote listele ce amu vedutu circulandu, cea mai nemerita, dupa opinionea noastra, aru fi ceea care aru intruni mai multa capacitate si probitate.

Ni se scrie din Iasi cu dat'a de 14/26 Octomvre.

Românii din judetiulu Iasi suntu deplinu multiamiti pentru schimbarea prefectului de judetiu, si aplauda in unanimitate nemerita alegere ce a facutu guvernulu in persona Dlui D. Rosetti, in loculu D. Catargiu. Eri noulu prefectu a intratu in treba, si tote individele ce au avutu afaceri la Prefectura au esitu cu fetele suridietore. Candu lipsesce aristocrati'a si manierile brutale, adauge corespondentele nostru, atunci chiaru si cela asupritu remane multiamitu.

Este prea adeveratu, si felicitamu pe unu prefectu, pe unu impiegatu alu Statulu care scie astfel, prin manierile si condit' a sea, a-si atrage simpatiele toturor, a face ca sa fia iubitu respectatu de catra toti.

Dela Targu-Jiului ni se scrie asemenea ca cetatienii acestui orasiu poeticu, impreuna cu consiliulu judetienu si cu inteligentele si demnulu Presiedinte alu tribunalulu, D. Moscun'a au luat u initiativ'a pentru formarea in acelu orasiu a unei biblioteci publice. Felicitamu din inima pe initiatorii unei asemenea idei frumose si folositoare. si uramu toturor orasiloru si municipalitatiloru, toturor consiliiloru judetiene si tribunaleloru a o imita. Noi inca de multu amu cerutu formarea de biblioteci publice in tote orasiile Romaniei, si suntemu fericiti astadi a vedea ca acasta idee incepe sa se realizeze, prin nobilulu esemplu ce ne dau fratii nostri dela Targu-Jiului.

In loculu suprimatulu diariu „Actualitatea“, a aparutu diariulu Cugetarea, subt editura bunulu cetatienu Tom'a Stoenescu care nu crutia nici unu sacrificiu pentru latirea pressei si a literaturii nostre nationale. Fie ca ostenelele sele se pota da rodale loru in viitoriulu natiunei!

D. Papadopolu Calimachi este numitu ministru din afara. Interimulu ministerulu de finantie este incredintiatu ministru-lui de Culte, D. D. Carjagdi.

D. A. Florescu este numitu membru alu consiliului de statu, in loculu Dlui Crezzescu, trecut in curtea de Casitie.

D. Eraclide este numitu membru alu consiliului de statu, in loculu Dlui Calimachi, trecut ministru din afara.

Prospectu politicu.

Nationalu-vereinulu demultu si-a terminatu lucrările sele. Diariile vienesse i-au datu o suma de comentarie acum inse au incetatu a mai pomeni de densulu. Cantandu dupa rezultate ulterioari, apoi alara de cele deja amintite din proiectele membriloru sei putine amu potea refera. Unele cestiuni financiale intre cari flot'a germana inca nu au fostu data nitarei, sprijinirea unui tehnicu intru realizarea unei iaventuni de baterii submarine — si apoi, s'au departatu membrii la ale sale: Din tote agendele sele se vede, ca tintesce intr'acolo ca Germani'a sa vina sub conducerea Prussiei.

Principele de Augustenburg va fi silitu a parasii ducatele

Redactoru respunditoriu Nicolau Cristea.

in care avea sperantia de remane ca suveranu. In acest'a privesce lumea politica unu nou castigu alu politiceii lui Bismark, de care se temu multi ca va termina cu anectarea ducatelor la Prussia. Principele va residea de o cam data in Hamburg.

Ministru Bismark sa se fi intelnitu in Parisu cu Nigr'a ambasadorele italianu. La Imperatulu Napoleonu, care acum e ocupatu cu cestiunea finantieru interne, nu multu au potutu ispravi.

Angli'a inca totu jelesce pe lordulu Palmeston. Mortea acestui au datu ocaziune Angliei la serbări jalnice, dar se pote si la o politica mai putinu cutezatore in viitoriu. Nu numai Angli'a simte perderea acestui diplomatu ci si Franci'a. Eata simtiemintele manifestate de ministru Franciei catra ambasodorele francesu dela curtea din Londr'a: insarcinandu-lu a le face cunoseute lordulu Russell:

Domnule,

„Imperatulu si guvernulu seu nu potea sa veda, fara unu simtiementu profundu de regretu disparendu de pe scena politica omulu da statu eminentu a carui perdere o deplange in acestu momentu Engliter'a. Mortea sa a miscatu intr'unu chipu durerosu opiniunea publica in tiea pe care a servit'o ani indelungati cu atat'a stralucire. Ea va ave unu mare resimtiementu pretutindenii unde numele englesu este cunoseutu.

„Pentru noi, Domnule, amu avutu, in mai multe circumstantie, ocaziunea a apreti'a inaltele calitati cu cari lordulu Palmerstonu era indiestratu, si ne va place tudeun'a a ne aduce aminte catu de multu a contribuitu elu la asiedierea raporturiloru de incredere si de amicia cari, dela inceputulu celui de alu doile imperiu, au existatu intre Franci'a si Engliter'a.

„Lordulu Palmerstonu a fostu celu antaiu, in lun'a Decembre 1851, a recunosce caracterulu curagioselor resolutiuni pe cari situatiunea Franciei le-a inspiratu Majestatii sele. Elu a primitu cu lealitate consecintiele, punendu-se mai presu de resimtiemintele trecutulu cu o libertate de judecata cu atat'u mai demna de elogiuri, de pre catu la inceputulu carierei sele fusese amestecatu in vechile lupte; elu a intrebuintiatu influentia sea spre a face sa intielaga pe concetatenii sei serviciile aduse causei ordinei in Europ'a prin evenimentele implinite in Franci'a.

„Dupa cati-va ani, gasimu in Lordulu Palmerstonu concursulu celu mai decisu si celu mai siguru, atunci candu complicatiunile ivite in Oriente chiamau pe cele doue natiuni sa unesca silintiele lo u si le aduceau sa contracteze acasta aliantia nu mai putinu remarcabile prin intimulu si lealele acordu alu cabineteloru de catu prin nobilea emulatiune a armatelor.

„Nu vomu pote inea uit'a partea ce se cuvine lordulu Palmerstonu in negociatiunea tractatulu de comertiu inchiatu suntu acum cincini ani. Ca antaiu ministru alu Reginei, elu a probasse de fatia parerea de a consolidá raporturile Engliteri cu noi, dandu-le dreptu basa o mai strensa solidaritate a intereselor materialu. Elu a secondatu cu tota poterea sea inaugurarea acestui sistemu liberale, de acum inainte consacratu prin esperientia si adoptatu astadi de cea mai mare parte a Statelor continentulu.

„Aetele sele apartinu istoriei ambelor tie. Numele lordulu Palmerstonu va sta alaturea, si nu vomu perde de locu suvenirea rolulu ce elu a jucatu in impregiurari de unu interesu asiade mare pentru relatiunile Franciei si ale Engliteri. Ne facemu o datoria a uni marturirea simpatieloru nostre la onorile pe cari le aduce natiunea britanica, intr'unu chipu atat'u de justu, memoriei sele. Ve rogu sa fiti pe langa lordulu Russell interpretulu sentimentelor imperatorului si a guvernulu Majestatii Sele. Vetu binevoi, in acelasu tempu, a da principalulu secretariu de Statu alu Reginei o copia dupa acasta depesia.“

Insciintiare.

Subscrisulu, care s'au bucuratu in restempu de 17 ani ca arendatorele Hotelulu la „Curtea Mediasului“ de a fi onoratu din partea on. publicu cu concurentia sea, are onore a face onoratulu publicu cunoseutu, ca cu inceputulu lunei lui Iuliu a. c. si-a arangiatu Hotelulu seu, in cas'a sea propria in strad'a macelariloru (Fleischergasse) Nr. 18. sub firm'a „Hotelu Bucuresci“, in care prelanga unu servitiu promptu se afla cele mai bune si estine beuturi si mancari, si care totdeodata e prevediutu cu mai multe odai bine mobilate, cu grajduri bune pentru cai si siopuri pentru trasuri.— Sabiuu in 30 Oct. 1865.

Savu Lobontiu,

proprietartulu „Hotelulu Bucuresci.“

Corespondintia „Tel. Rom.“

O. Direct. scol. in Sirete, Bucovin'a. De aici se espedeza tot nrii regulatu, caus'a pote fi alt'unde-va. Lipp'a, D. T. dela care nr. 2

Editura si tipariulu tipografiei archidiecesane.